

Tárgytematika / Course Description Környezet-egészségtan

AJLB_KMTM026

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Horváth Balázs

Félév / Semester: 2023/24/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 6/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A hallgató értse az egészség főbb definícióit, legyen tisztában azzal, hogy a betegségek mögött - a betegség típusától függő arányban - részben környezeti, részben genetikai okok állnak, ismerje a természetes környezet, a mezőgazdaság, a civilizáció és az urbanizáció testi és lelki egészségre, élettartamra, életkörülményekre, boldogságra gyakorolt hatásait, rendelkezzen a környezeti toxikológia alapismereteivel, ismerje a hormonhatású vegyületek, a magzati táplálékbevésoedés, az akut és a toxikus mérgezés fogalmait, a Westra-féle környezeti erőszakot és annak pszichológiai alapjait, a krónikus stressz hatásait, a metabolikus szindróma jelenségét, a mismatch-elméletet, a D- és K₂-vitamin hiányának szerepét a civilizációs betegségek kialakulásában, az Easterlin-paradoxont és a tömegbetegségek kialakulásának folyamatát.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A környezet-egészségtan helye a tudományok között. Az emberi élettartam változása a történelem során a környezet megváltozásának függvényében. Környezeti és genetikai tényezők szerepe a betegségek kialakulásában. Környezeti toxikológia, biotranszformáció, a mérgezőképesség jellemzése. Larvált mérgezések, karcinogének, hormonhatású vegyületek (EDC).

A környezeti erőszak lényege, helye az erőszak egyéb formái között. A környezetpszichológiai alapjai. A (civilizált) kulturális környezet (munka- és alvásidő, monogám házasság, gyermekvállalás, egyenlőtlenség) egészségügyi vonatkozásai. Az éhezés és az alultápláltság kultúrtörténete és egészségügye. A mozgásszegény életmód, a lábbelivelés, a tartós közelre nézés és az erős zaj hatásai a civilizált ember egészségére. Az elhízás, a magas vérnyomás, a cukorbetegség, a magas koleszterinszint, a szívkoszorúér-betegség és a rák összefüggése a civilizált életmóddal. Az egészség definíciói és a mismatch-betegségek. A boldogság és a depresszió egészségügye. A nem ionizáló elektromágneses sugárzások ill. a természet hatása az egészségre.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESMENT'S METHOD

87,5 – 100%: jeles
75 – 87%: jó
62,5 – 74,5%: közepes
50 – 62%: elégséges
0 – 49%: elégtelen

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Választható:

Ádány R. (szerk.)(2012): Megelőző orvostan és népegészségtan. Medicina Könyvkiadó, Budapest.

Diamond, J. M. (2000): Háborúk, járványok, technikák: A társadalmak fátumai. Typotex Kiadó, Budapest

Diamond, J. M. (2013): A világ tegnapig: Mit tanulhatunk a régi társadalmaktól? Typotex Kiadó, Budapest

Gowdy, J. M. (2007): Vissza a jövőbe és előre a múltba. In: Takács-Sánta A. (szerk.): Paradigmaváltás?! Kultúránk néhány alapvető meggyőződésének újragondolása. L'Harmattan Kiadó, Budapest

Cain, S. (2013): Csend: A hallgatás ereje egy harsány világban. Háttér Kiadó, Budapest

Horváth B. (2019): A beteg bolygó: A fenntarthatatlanság és a betegség kultúrtörténete. Typotex Kiadó, Budapest

Horváth B. (2020): Erkölc és civilizáció: A környezeti problémák etikai oldala. Typotex Kiadó, Budapest

Horváth B. (2020): A fenntarthatóság pszichológiája: A környezeti problémák emberi oldala. Typotex Kiadó, Budapest

---

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL